

TÜRKÇENİN BAŞKA DİLLERLE MÜNASEBETLERİ

Nuri YÜCE

Her dilde olduğu gibi Türkçede de pek çok yabancı asıllı kelime bulunmaktadır. Birbirleriyle komşu olan, siyasî ve ticarî münasebetleri bulunan, veya aynı din ve kültür muhitine mensup olan milletlerin dillerinde karşılıklı kelime alış verişi daima yoğun bir şekilde görülmüştür. Bu tür bir dil alış verişinde geçiş yönü, umumiyetle siyasette, ticaretle, özellikle kültür ve medeniyette daha ileride olan milletlerin dilinden başka dillere doğru olmuştur. İslamiyetten önceki Türkçede Çince, Sanskritçe ve İran dillerinden geçmiş kelimeler dikkati çeker. Mesela “prensese veya hükümdar hanımı” anlamındaki *kunçuy* Çince, “şeytan” anlamındaki *yek* Sanskritçeden, “cennet” anlamındaki *uştmağ* Soğdçadan, “ibadet” anlamındaki *namaz* Soğdça yoluyla Yunancadan, Türkler daha müslüman olmadan önce Türkçeye girip yerleşmiş olan kelimelerdendir.

İslam dininin Türkler arasında yayılmasından itibaren bu defa da Farsça ve Arapçadan Türkçeye kelime ve diğer dil unsurlarının daha fazla girdiğini görüyoruz. Bu her iki dilden Türkçeye o kadar çok kelime girmiştir ki, artık bu kelimeler Türkçeyi konuşan ve yazan insanlarca bugün Türkçe kelimeler olarak hissedilmekte ve öyle kabul edilmektedir.

Mesela günlük dilde çok yaygın olarak kullanılan şu kelimeler Arapça asıllıdır: *acaba, acele, acemi, âcil, âciz, âdet, adet, âdi, âdil, af, afiyet, ahali, ahbap, ahit, ahlâk, ahmak, ahşap, aile, ait, akıl, akit, akraba, akran, akrep, âlâ, alâmet, âlem, alem, alenî, alet, âlim, amele, ameliyat, âmir, arâzi, ârıza, asabî, asâlet, astr, asil, asker, ayıp, basit, bâtil, bazan, bazı, bedel, beden, bereket, beyaz, daima, daire, dakika, divan, din, diyanet, emin, emir, enfes, esaret, esir, eşya, dâvâ, mahkeme, hâkim, hukuk, sulh, hakem, halk, defîne, hazine, dehşet, evla, evvel, faal, faaliyet, facia, fâhiş, fâhişe, fâil, fâiz, fakat, fakir, galip, mağlup, gayret, haber, hareket, hayvan, hesap, hizmet, ibret, ihracat, ithalat, ilave, ispat, israf, kalp (“yürek”), kefalet, kıdem, kırtasiye, kısım, lâzım, levha, madde, meclis, memur, rakam, refah, ruh, saat, siyaset, şahit, şefkat, şehit, şeref, şemsiye, şey, şeytan, şiddet, şikâyet, şirket, şüphe, takdir, takip, taraf, tarih, tebrik, tecaviüz, tecil, tedavi, teessür, telaş, terbiye, teşvik, ticaret, ufuk, usul, vakıf, vakit, vâris, vasıta, vefa, yemin, yetim, zafer, zahmet, zalim, zarar, zarf,*

zekâ, zevk, zeytin, ziraat, ziyafet.

Bu kelimeler Türkçede sayıları binleri bulan Arapça kelimelerden sadece bir grup örnektir.

Bazı Arapça edatlarla ve Arapça kelimelerle yapılmış olan birleşik kelimeler de Türkçede fazlasıyla bulunmaktadır. *alelacele, alelhusus, alelusul, alessabah, binaenaleyh, bilakis, bismillah, bizzat, keza, maalesef, mamafih* vs gibi.

Bir çok bilim dallarında, mesleklerde kullanılan terimler ve pek çok kelime de yabancı kökenlidir. Bunların çoğu Arapçadır: *Allah, Kuran, âyet, hadis, fıkıh, tefsir, cami, minare, imam, müezzin, mescid, seccade, secde, mezar, kabir, cenaze, âhiret, melek; adalet, adliye, dâvâ, iddia, mahkeme, hâkim, hakem, hak, hukuk, hükiim, mahkum, hapis, mahpus, kadı, sulh, zalim, zulüm; zaman, asır, sene, vakit, saat, dakika, saniye; silah, mermi, harp, helal, haram; harf, hece, kelime, cümle, kalem, kağıt, kitap, defter, cilt, matbaa, kâtip, mektup, mektep; bina, mimar, ahşap, vs.*

Türkçede Farsça kelimelerin sayısı da epeyce kabarıktır. Bunlardan da bir grup örnek verelim: *âferin, afsun, âhenk, âheste, âhu, an, ânî, arzu, âsâyiş, ateş, âvâz, ayna, âzâde, bağ, bahçe, bahâne, bahar, bahşış, baht, berbat, berduş, beste, bostan, çabuk, çare, çift, çile, çünkü, destek, dost, gül, herkes, ciğer, naz, nişan, renk, taze, turşu, yadigâr, zehir, zemin, zengin, zincir, zindan, ziyân.*

Şu birleşik kelimeler de Farsçadan Türkçeye geçmiştir: *abdest, becayış, bedbaht, beher, bekâr, berbat, berduş, bîtap, ezber, nâhoş.*

Birleşik bir kelimedenden biri Arapça öteki Farsça olarak Türkçeye geçmiş olanlar da vardır: *abıhayat, âfetzede, ahitnâme, ameliyethane, asilzâde, bâhusus, behemehal, derhal, eczahane, ezkaza, pürhiddet.*

Arapça ve Farsça pek çok isim ve sıfat asıllı kelimelere Türkçe bir kelime eklenerek birleşik kelimeler yapılmıştır. Bu birleşik kelimenin Türkçe unsuru pek çok örnekte *etmek, eylemek, olmak* ve bir kaç örnekte de *kılmak* ve *kıymak* fiili olmaktadır: *addetmek, affetmek, ahdetmek, akdetmek, aksetmek, azletmek, bahsetmek, affeylemek, affolunmak, arzeylemek, arz olunmak, namaz kılmak, nikah kıymak, vs.*

Türkçe yapım ekleri ise yabancı kelimelere eklenerek onları türkçeleştirmektedir: *âcizlik, adaletsiz, aleyhte (konuşmak), lehine (davranmak), haklı, haksız, davacı, amca, arlanmak, namussuz, pahalı, sabahleyin, yevmiyeci.*

Türkçe ile bu yabancı diller arasındaki etkileşim tek yönlü olarak kalmamıştır. Bu dillere de Türkçeden epeyce kelime geçmiştir. Her ne kadar İran, Azerbaycan, Harizm, Anadolu, Suriye ve Irak bölgelerine hakim olan Selçuklu İmparatorluğu zamanında Türkçe, devletin resmî dili olamamış ise de, Farsçaya ve Arapçaya pek çok Türkçe kelime girmiştir. Türk-İslam dünyasının en büyük ve uzun ömürlü imparatorluğu olan Osmanlı Devletinin yükselme devrinde siyaset ve

ticarete hakimiyet, kültür ve medeniyette erişilen yüksek seviye Türkçeden pek çok kelimenin başka dillere geçmesini hızlandırmıştır.

Diller arasındaki kelime alış verişi tek taraflı olmayıp iki yönlü olduğu için Türkçeden de başka dillere kelimeler geçmiştir. Arapçaya, özellikle Farsçaya daha Selçuklular zamanında Türkçe kelimelerin geçtiği bilinmektedir.

Türkçe dil unsurları Arapçaya en çok Osmanlılar zamanında geçmiştir. Bu durum Arapçadaki Türkçe kelimelerin incelenmesinde hemen dikkati çekmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalar Suriye Arapçasında yaklaşık olarak 3000, Mısır Arapçasında 900, Sudan Arapçasında 300. Irak Arapçasında 250 kadar Türkçe kelime bulunduğunu göstermiştir.

Arapçadaki Türkçe unsurlar

(1) Arapçadaki Türkçe unsurlar ya doğrudan doğruya Türkçe kelimelerdir: *kāskîn* <keskin, *yağneş* <yanlış, *būza* <buz, *karāze* <kiraz, *kurēk* <kürek, *taṃḡa* <taṃga> *damga*, *kubrî* (çokluk: *kabārî*) <Tü. köprü, *kulbastî* <Tü. külbastı, *verkû* <Tü. vergi, *tuzluk*, *burgî* <Tü. burğu, *şuruk* <Tü. çürük, *şaval* <Tü. solak, *kuẓî* <Tü. kuzu, *sucuk* (Suriyede: *cākk*) <Tü. sucuk, *geceluḡ* (Suriyede: *kecāle*) <Tü. gecelik, *dōgrî* (Suriyede: *dāgrî*), *dōnam* <Tü. dönüm, *tallig* <Tü. terlik, vs. gibi;

(2) veya Türkçe olmayan kelimelere eklenmiş Türkçe eklerdir: *kabâbgi* < *kebabçı* (*kebâb+çı*), *arḡhâlcî* < *arzuhalci* (*ârzû+hâl+cî*), *nobatşi* < *nöbetçi* (*nöbet+çi*), *şehirli* < *şehirli* (*şehir+li*), *şarbatli* < *şerbetli*, *tatli* <Tü. *tatlı*, *kubrusli* <Tü. *Kıbrıslı*, *hâkşez* < *haksız* (*hâk+sız*), *şahresez* <Tü. < Farsça *çehre*, Tü. *+sız*, vs. gibi;

(3) ya da Türkçe yoluyla Arapçaya geçen türkçeleşmiş yabancı asıllı kelimeler veya eklerdir: *‘abdesḡhâne* “tuvalet” <Tü. < Fars. *âbdest+hâne*; *çînku* <Tü. *çinko* < İtalyanca. *kerdân* < *gerdan* < Fars. *gerdân*, *şâneşin* < *şahnişin* < Fars. *şâhnişîn*, *kudûragî* <Tü. < Rumca *kundura* “ayakkabı”, Tü. *+cî*.

(4) Arapçaya geçmiş pek çok Türkçe kelime tabii olarak Arap dilinin ses ve şekil kaidelerine uyarlanmıştır. Mesela ses değişimleri:

(a) Vokal uzaması: *âcci* <Tü. *aşçı*, *cākûc* <Tü. *çekiç*, *kûlci* <Tü. *kolcu*.

(b) Konsonant ikizleşmesi: *kizza* (kağıt oyunundaki kız) <Tü. *kız*, *tekk* <Tü. *tek*.

(c) Konsonant değişimleri: *şankel* <Tü. *çengel*, *şavirme* “döner kebab” <Tü. *çevirme*, *birinci* <Tü. *birinci*.

(ç) Türkçe kelimenin konsonantları Arapçada yer değiştirmiş (Metathesis) şekliyle de görülür: *şākban* <Tü. *çapkın*, *bārgal* <Tü. *bulgur*, *bāllaş!* <Tü. *başla!*, *balahvan* <Tü. < Farsça *pehlivân*.

(d) Türkçede olmadığı halde, Türkçe asıllı kelimelere Arapça dişilik

(müenneslik, feminin) ekinin eklenmesi: *pasküle* < Tü. *püskül*, *ķûtiyye* < Tü. *kutu*.

(5) Türkçe kelimelerden Arapça isim veya fiil cinsinden yeni kelimeler de türetilmiştir: İsimlere örnek: *gezme* < Tü. *çizme*, bundan çokluk (cemi) şekli olarak *gizem* (çizmeler) türetilmiştir. Türkçe yoluyla Arapçaya geçen *tüfeg* kelimesi Arapçada *tüfeg* şeklinde ve çokluk için kullanılır, bunun teklik (müfred) şekli ise *tüfge* olmuştur. Tü. *boru* kelimesinden Arapçaya geçmiş olan *bûrî* çokluk şekli için Arapça +*ât* ekini alarak *bûrîyât* olmuştur.

(6) Fiillere örnek: Tü. *basma* kelimesinden *buşam* “mühür basmak, damgalamak”, Tü. *kaşık* kelimesi Arapçaya *ķāşûķa* şeklinde geçmiş ve bundan türetilen *ķūşāķ* “kaşıklamak, kaşıkla karıştırmak” anlamında kullanılmaktadır.

(7) Arapçaya Türkçeden geçen kelimelerden bir kısmı da askerî ve idarî terimlerdir: *alay* < Tü. *alay*, *ûrdî* < Tü. *ordu*, *sangaķ* < Tü. *sancak* “sancak, bayrak”, *bâş* < Tü. *baş*, “şef”, *sunġî* < Tü. *süngü*, *tubcî* “topçu”, *ûnbâşî* “onbaşı”, *câvûş* “çavuş”, *buluk* “bölük”, *elci* “elçi”, *bēġ* “bey”, *bâşķâteb* “baş kâtip”, vs.

Farsçadaki Türkçe kelimeler:

Türkçeden Farsçaya geçmiş olan dil unsurları pek çoktur. Bunlar G. Doerfer tarafından esaslı bir biçimde incelenmiştir. Doerfer'in tespitlerine göre Farsçadaki 1727 kelime Türkçe asıllı kelime olarak değerlendirilmiştir:

adaş, ağaç, aġıl, aġırlamak, ayrıan, ala, aldamak, alın, altun, ana, and, ak, akça, aksakal, arı, arık, armaġan, armut, arpa, arka, arslan, at, ata, ayas, azıġ, azuk, eġirmek, elek, em, emçi, en, er, erdem, erük, esen, baba, baġlamak, baġırmak, basmak, baş, başlatmak, bayan (zengin), bayat, baykuş, bayram, bayrak, beġ, bekmes, ben (1. tek. şahıs zamiri), *bel, beş, bez, bıçak, bilge, binmek, bir, boġça, bok, borsuk, boz, böġür (böbrek), börk, bu, buġra, bulak, bütün, çağ, çanak, çaktır, çakmak, çim, çolak, çökmek, çöl, elçi, em, erdem, esen, eşik, iġdiş, ilik, iz, keklük, kelin, kepek, kesek, kim, kirpi, köç, köçmek, kök* (“mavi”), *köl* (“göl”), *köpek, köpük, kürk, ocak, oġlan, oġlak, oynaş, on, ok, orta, ot, ozan, öç, öküz, ördek, örümcek, kaftan, kaġan, kamçı, kamış, kan, kanat, kançık* (“dişi köpek”), *kap, kapmak, kapamak, kaplan, kar, kara, karga, karınca, karışmak, kartal, kaş, kat, katır, kaya, kaz, kıl, kın, kır, kısır, kısraķ, kışlamak, kız, kızıl, koç, kol, kopuz, kul, kulaç, kulak, kum, kunduz, kurut, kuş, kuzgun, saġ, sal, saman, sakız, sarımsak, sekiz, sirke, sığınmak, sıkmak, sol, soñ, söz, süpürmek, sürmek, talan, teke, temir, teñiz, ters, tezek, teñri, tiken, tıkmak, tıklamak, tırnak, toy, töşek, tuġ, tulum, tuzak, tümen, tütün, uç, uġur, üç, üzüm, yaka, yakın, yan, yanmak, yapışmak, yara, yarım, yarışmak, yarma, yaş, yavaş, yaylamak, yaz, yem, yemiş, yıġın, yılan, yırtmak, yigit, yurt, yük, yüz, yüzük.*

Osmanlı Devletinin hakim olduğu uzun dönem içinde hem Araplar ve Farslar gibi müslüman milletlerin diline, hem Balkanlarda, Avrupa'da ve Kafkasya'da yaşayan müslüman olmayan milletlerin diline yüzlerce Türkçe kelime geçmiştir. Bu milletlerin diline yalnız Türkçe asıllı kelimeler değil, aynı zamanda Türkçeye geçmiş ve artık türkçeleşmiş olan yüzlerce Arapça ve Farsça asıllı kelimeler de yine Osmanlı Devleti zamanında Türkçe yoluyla girmiştir.

Sırp-Hırvat dilindeki Türkçeden geçen Türkçe kelimeler ile Türkçe aracılığıyla geçen Arapça, Farsça asıllı kelemelerin sayısı, A. Şkaljiç'in tespitlerine göre, 7100 kadardır. Bunların Türkçe asıllı olanlarından şu örnekleri gösterebiliriz: *ada, ağabeg, ajran* (<ayran), *akça, altın, arka, arkadaş, arpa, arslan, atliya* (<atlı), *azgın, balta, başibozuk, başka, bayrak, bayram, beğ, bozgun, çakmak, çekmece, çiçek, dalak, dalga, deli, demir, dil, domuz, elemek* (<elemeği), *elma, epaçık, eşkolsun, geyik, hayde!, kahvaltiya* (kahvaltı), *kaymak, kalay, kalpak, kamış* (<kamış), *kapak, karakol, kavun, kuşak, ocak, oluk, orta, ortak, otuz, parmak, saçak, soy, şaşkın, şişman, taslak, tatli, tepa* (<tepe), *topal, tutkal, urgan, uydurma, uygun, yangın, yasak, yaşmak, yavaş, yedek, yemek, yigit, yoldaş, yumak, yüz* (100).

Arapça asıllı olanlardan örnekler: *adalet, ahbab, airli* (<hayırlı), *aziz, bakla, baklava, beyaz, bina, cevab, emir, emin, erbab, esnaf, fahişa, fazla, gaflet, haber, hayat, helva* (<Tü. < Ar. *halwā*), *halal, haram, hizmet, ibret, imam, insan, kalem, lokma, mal, musafir, rezil, sadaka, terbiye, uzuv, vezir, zat, zeytin, zulüm..*

Farsça asıllı olanlara örnekler: *aferim, bakış* (<bahış <Fa. *bahşîş*), *barâbâr, bostan, burek* (*börek* < Far. *bürek*), *çifte, derman, derviş, dilber, divan, ferman, funduk* (<Tü. < Ar. *funduk* < Fa. *bunduk*), *fustuk* (<Tü. < Ar. *fustuk* < Farsça *piste*), *hâne, karpuz* (<Tü. < Fa. < *harbûze*), *laf, paluza* (<Tü. < Fa. *pâlûde*), *saz, tava* (<Tü. *tava* < Fa. *tâbe*).

Rumeli'deki diğer milletlerin dillerine de Türkçeden pek çok kelime geçmiştir. Bu gibi kelimeleri Bulgarcada, Yunancada, Arnavutçada, Makedoncada, Boşnakçada, Macarcada, Rumencede, Lehçede, Çekçe ve Slovakçada bugün görmekteyiz. Türklerle komşu olmasalar bile Avrupa'daki başka milletlerin dillerinde de Türkçeden alınmış kelimeler vardır. Rus dilinde, özellikle Karadeniz ile Hazar Denizi arasında, Kafkasya'da yaşayan Çerkez, Gürcü, Çeçen, İnguş, Osset, Ermeni vb milletlerin dillerine, yani Türkçe ile akraba olmayan dillere de Türkçeden pek çok kelime geçmiştir.

Osmanlı devletinin duraklama sürecine girmesinden sonra, özellikle Batıda teknik gelişmelerin sağladığı birtakım imkanların dünya dengesini Batı lehine değiştirmesi neticesinde kültür ve dil alanındaki etki bu defa yön değiştirerek Batı dillerinden Osmanlı Türkçesine doğru olmaya başlamış ve bu etki zamanla büsbütün artmıştır.

Bugün Türkçede, Batı dillerinden geçmiş kelimeler de pek çoktur ve son

yıllarda Türkçe, Batı dillerinin, özellikle İngilizcenin âdeta istilasına uğramıştır. Mesela şunlar Batı dillerinden Türkçeye geçmiş ve artık günlük konuşma diline iyice yerleşmiş binlerce kelimedenden sadece bazılarıdır: *abanoz, abluka, abone, abonman, acente, adapte, afiş, aforoz, ajan, ajans, akademi, akort, aksesuar, aksiyon, aktif, aktör, aktüel, akü, alafranga, alaturka, alkol, alkolik, alo, alternatif, amatör, ambalaj, ambargo, amblem, ambulans, amorti, anafor, anahtar, analiz, anarşi, anarşist, angarya, anjin, anket, anormal, ansiklopedi, anten, antika, antipati, antiseptik, antitez, antoloji, antre, antrenör, apartman, arena, argo, arşiv, artist, asfalt, asistan, bagaj, basketbol, benzin, beton, bidon, boks, boksör, bomba, bono, bonservis, bordro, borsa, brans, bravo, brifing, briket, burs, büfe, büro, bürokrasi, büst, bütçe, çimento, çiroz, dans, dekolte, dekor, despot, diktatör, diploma, direksiyon, disket, dispanser, ekonomi, elektrik, etiket, fabrika, faktör, fakülte, falso, garson, gazino, gişe, grev, istasyon, istatistik, jilet, jet, jüri, kadastro, kamp, karton, kaset, komite, komik, kramp, kurs, lokanta, maç, mikrofon, motor, müze, numara, otobüs, taksi, paket, park, pasta, pilot, polis, radyo, rol, şantaj, şato, şömine, telefon, telgraf, televizyon, teyp, varil, varoş, viski, vitrin,*

19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlıcanın halk tarafından da anlaşılır bir dil haline getirilmesi gerektiği fikri tartışılmaya başlanmış, bu fikir milliyetçilik hareketleriyle paralel olarak 20. yüzyılın başlarında aydınlar arasında pek çok taraftar kazanmış ve nihayet Cumhuriyet devrinde bir devlet politikası olarak dilde sadeleşmeye karar verilmiştir. Sadeleşme hareketlerinin bir amacı olarak Türkçedeki Arapça ve Farsça terkipler atılmış, yabancı asıllı kelimeler yerine Türkçe asıllı kelimelerin kullanılması teşvik edilmiştir. Türkçeye yerleşmiş Arapça ve Farsça kelimeler yerine Türkçede uygun hazır bir kelime yoksa, bir takım zorlamalara ve sun'i yollara başvurılmaktan da çekinilmemiştir. Mesela aranan kelime Türkiye Türkçesinde bulunmuyorsa, bu boşluğu doldurmak için, ya başka Türk lehçelerinden kelimeler alınmış, veya herhangi bir Türkçe isim veya fiil kökünden yeni kelimeler türetilmiş, ya da rastgele yanlış bir şekilde kelimeler uydurulmuştur.

Bibliyografya

DOERFER, G.: *Türkische und mongolische Elemente im Neupersischen. 1: Mongolische Elemente im Neupersischen. 2-4: Türkische Elemente im Neupersischen.* Wiesbaden, Franz Steiner Verlag, 1963, 1965, 1967, 1975. XLVIII+557, 671, 670, 640 s., 8°.

GOMBOCZ, Z.: *Die bolgarisch-türkischen Lehnwörter in der ungarischen Sprache.* Helsingfors, 1912. MSFOu 30, XVIII+251 s.

HALASI-KUN, T.: *The Ottoman elements in the Syrian dialects.* — Archivum Ottomanicum I (Den Haag 1969), 14-91; 5 (1973), 17-95; 7 (1983), 117-267.

HUSAYN 'ALÎ MAHFÛZ: *al-Alfâz al-türkîya fî 'l-lahcat al-'iraqîya.* — al-Turâs al-ğa'ib: 6 (Bağdâd, 1964), 1-24 s.

KÖPRÜLÜ, Fuad: *Yeni Farisîde Türk unsurları*. — TM 7-8 (İstanbul 1940-42), 1-16.

LITTMANN, E. *Morgenländische Wörter im Deutschen*. Tübingen 1924. XII+163 s.

LOKOTSCH, K.: *Etymologisches Wörterbuch der europäischen (germanischen, romanischen, und slavischen) Wörter orientalischen Ursprungs*. Heidelberg, 1927. XIX+243 s.

MİKLOSİÇ, Fr.: *Die türkischen Elemente in den südost- und osteuropäischen Sprachen (griechisch, albanisch, rumänisch, bulgarisch, serbisch, kleinrussisch, grossrussisch, polnisch)* [Denkschr. WAW phil.-hist. Kl. 34 (1885) und 35 (1886)]. Diese Arbeit erweitert auf 194 S. 4°, in den Denkschr. WAW 37 und 38 (1888 und 1890).

MOHAMMED BEN CHENEBA (Çeviren Ahmed ATEŞ): *Cezayir konuşma dilinde muhafaza edilen Türkçe ve [Türkçe aracılığı ile gelen] Farsça kelimeler*. — TDAY Belleten 1966 (Ankara 1967), 157-213.

POPPE, N.: *Studies of Turkic loan words in Russian*. Wiesbaden, O. Harrassowitz, 1971. Asiatische Forschungen 34, 80 s.

PROKOSCH, Erich: *Osmanisches Wortgut im Ägyptisch-Arabischen*. Berlin: Klaus Schwarz Verlag, 1983. 141 S. (Islamkundliche Untersuchungen, 78).

PROKOSCH, Erich: *Osmanisches Wortgut im Sudan-Arabischen*. Berlin: Klaus Schwarz Verlag, 1983. 75 s. (Islamkundliche Untersuchungen, 89).

ŞKALJIÇ, A.: *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo, »Svjetlost« 1966. 657 s.

TIETZE, A.: *Direkte arabische Entlehnungen im anatolischen Türkisch*. — Melanges Jean Deny (Ankara 1958), 255-333.

TIETZE, A.: *Persian Loanwords in Anatolian Turkish*. — Oriens 20 (1967), 125-168.

WOODHEED, D. R.; BEENE, Wayne: *A Dictionary of Iraqi Arabic. Arabic-English*. 1967.